

Av. Aynur ARSLAN POLAT

24/11/2021 Tarih ve 7343 Sayılı Kanunla

**İCRA ve İFLÂS KANUNUNDA
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

DEĞİŞİKLİK EKİ

Uygulamada Sık Karşılaşılan

İCRA ve İFLAS DAVALARI

kitabının ücretsiz ekidir

Adalet Yayınevi

Ankara 2022

İÇİNDEKİLER

I. GENEL OLARAK	5
II. KIYMET TAKDİRİ İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	5
III. HACZEDİLEN MALLARIN MUHAFAZASI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER..	6
IV. SATIŞLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	8
A) Borçluya da Satış Talep Etme Hakkı Verilmiştir.....	8
B) Satış İsteme Sürelerindeki Ayrım Kaldırılmıştır	8
C) Borçluya Satış Yetkisi (Rıza Satış Yetkisi) Verilmesi Kabul Edilmiştir	9
D) Satış İşleminin Bütünüyle Elektronik Ortamda Yapılması Kabul Edilmiştir ..	11
V. ARTIRMA HAZIRLIK TEDBİRLERİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	13
VI. İHALENİN YAPILMASIYLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	17
VII. İHALE BEDELİNİN ÖDENMESİ ve MALIN TESLİMİ İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER.....	20
VIII. ŞARTNAME İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER.....	21
IX. KIYMET TAKDİRİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	21
X. İHALENİN FESHİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	21
XI. TAŞINMAZDAN TAHLİYE (ZORLA ÇIKARMAYA) DAİR YENİLİK.....	26
XII. SIRA CETVELİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK	27
XIII. ÇOCUK TESLİMİ İLE KİŞİSEL İLİŞKİYE DAİR İLAMLARIN İCRASIYLA İLGİLİ YENİLİK ve DEĞİŞİKLİKLER	27
XIV. TEHİR-İ İCRA İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER	36
XV. DİĞER YENİLİK ve DEĞİŞİKLİKLER	38
A) İcra Başmüdüğü Görevlendirilmesi.....	38
B) İcra Daireleri Başkanlığı İhdası	38
C) İstihkak İddiaları	39
XVI. GEÇİCİ MADDE 18	40

24/11/2021 Tarih ve 7343 Sayılı Kanunla
**İCRA ve İFLÂS KANUNUNDA
YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

I. GENEL OLARAK

24/11/2021 tarihinde kabul edilen ve 30/11/2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7343 sayılı “İcra ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda kapsamlı değişiklikler yapılmıştır.

7343 sayılı kanunun yayımlanmasından önce çıkarmış olduğumuz *İcra ve İflâs Davaları* isimli kitabımızda yer alan konularla alakalı yapılan değişiklikler ile kanunda yapılan diğer değişiklikleri, elinizdeki iş bu değişiklik ekine dair kitapçıkta özetleme ihtiyacı hissetmiş bulunmaktayız.

II. KIYMET TAKDİRİ İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

İİK’nın “Kıymet takdiri” başlıklı 87. maddesi “Haczi yapan memur, haczettiği malın kıymetini takdir eder. İcabında ehli vukufa müracaat edebilir.” şeklinde iken;

“Haczi yapan memur, sicile kayıtlı mallar hariç olmak üzere haczettiği malın kıymetini takdir eder. İcabında bilirkişiye müracaat edebilir.

Sicile kayıtlı malın kıymet takdirinin bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

Şekline dönüştürülmüştür. Bu değişikliklerden çıkan sonuçlar şunlardır:

- Haczi yapan memurun haczettiği malın kıymet takdirini yapma yetkisi devam etmekle birlikte, değişiklik ile, sicile kayıtlı mallar bu yetkinin dışına çıkarılmıştır. Bunun sonucu olarak, otomobil gibi si-

cile kayıtlı bir mal haczedildiğinde, kıymet takdiri bilirkişi eliyle yapılacaktır. Sicile kayıtlı olup haczedilen malın kıymet takdiri haczi yapan memur tarafından yapılamaz.

- Sicile kayıtlı malın kıymet takdiri için görev alacak bilirkişinin muhakkak olarak Bilirkişilik Bölge Kurulu listesinde kayıtlı olup bu konuda Adalet Bakanlığı'nca izin verilen kişilerden seçilmesi gerekir. Bunların bulunmaması halinde, listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması gerekir. Sonuç olarak, sicile kayıtlı malların haczine dair kıymet takdirinde bu bilirkişilerin görevlendirilmesi zorunludur.
- Sicile kayıtlı olmayan malların kıymet takdirini haczi yapan memur yapabileceği gibi, bunu bilirkişiye de yaptırabilir. Sicile kayıtlı olmayan malların kıymet takdiri için bilirkişi görevlendirilecek ise, bu bilirkişinin yukarıda belirtilen listede belirtilen kişilerden olmasına gerek yoktur.

III. HACZEDİLEN MALLARIN MUHAFAZASI İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

İcra ve İflas Kanunu'nun m. 88/2 hükmünde yapılan değişiklik ile, haczedilmiş olup muhafaza altına alınmamış olan mallarla ilgili olarak "satış talebinde bulunulduğunda, malların muhafaza altına alınacağı veya ihale alıcısına teslim hazır hale getirileceği, aksi takdirde satış yapılamayacağı" kabul edilmiştir. Söz konusu hükmün değişik şekline göre, "Diğer taşınır mallar, masrafi peşinen alacaklıdan alınarak muhafaza altına alınır. Alacaklı muvafakat ederse, istenildiği zaman verilmek şartıyla, muvakkaten borçlu yedinde veya üçüncü şahıs nezdinde bırakılabilir. Üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedildiğinde, üçüncü şahsın kabulü hâlinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır. (Değişik cümle:24/11/2021-7343/7 md.) Haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınır veya ihale alıcısına teslim hazır hâle getirilir, aksi takdirde satış yapılamaz. (Ek cümle:24/11/2021-7343/7 md.) Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından 106 ncı madde hükmü saklıdır."

Kanun koyucu bu hükümde, satış talebinde bulunulması halinde satışa geçilebilmesi için iki seçenek sunmuştur. Ya ilgili mahcuz mal muhafaza altına alınacak; ya da ihale alıcısına teslim hazır hale getirilecektir. Bu yapılmadan satış yapılamayacaktır.

Sicile kayıtlı motorlu kara taşıtlarında durum:

Aynı fıkranın son cümlesinde, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından 106. maddenin uygulanacağı ifade edilmiştir. Atıf yapılan İİK m. 106/4 hükmüne göre, “*Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması ve bunlara ilişkin giderlerin tamamının birlikte ve peşin olarak yatırılması zorunludur.*” Görüldüğü üzere, kanun koyucu sicile kayıtlı motorlu kara araçları açısından muhafaza-kıymet takdiri-ve satış talebi aşamalarının birlikte yapılması gerektiğini, giderlerin de tamamının peşin yatırılması gerektiğini hükme bağlamıştır. Bunun amacı, motorlu kara araçlarının satışını hızlı bir şekilde gerçekleştirmektir. Aynı maddenin 5. fıkrasına göre de, “*Kıymet takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ilaveten muhafaza giderinin tamamı, satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.*” Böylece, süresi içinde yapılan satış talebiyle birlikte, tarifeye belirlenen gerekli giderler tam ve peşin olarak yatırılmaz ise,

- Satış talebi yapılmamış kabul edilecek,
- Satış işleme süresi işleyecek ve,
- Buna bağlı olarak sürenin dolması halinde haciz kalkacaktır (değişiklik gerekçesinden).

Son olarak, 106. maddenin 6. fıkrası ile getirilen düzenlemeye göre, “*Yukarıdaki fıkralar uyarınca satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığı anlaşılırsa icra müdürü tarafından satış isteyenine on beş günlük süre verilir ve bu sürede eksik miktar tamamlanmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.*”

İİK m. 106 hükmünde belirtilen giderler Adalet Bakanlığınca her yıl yürürlüğe konulan tarifiede belirlenir (İİK m. 106/7).

Hükmün yürürlüğü: İİK geçici m. 18/2 hükmüne göre, “*87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244 üncü maddeler ile 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanmasına Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde, 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanır ve bu değişiklikler en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanır. Değişikliklerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur. Bu değişikliklerin uygulanmasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır:*

1. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 87, 106 ve 110 uncu madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

.....”

İİK'nın bu geçici maddesine göre, “elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış” yönteminin uygulanmasına dair İİK m. 111/b hükmünün uygulanmasına ve mahcuzların elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışına ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmeliğin, Adalet Bakanlığı yürürlüğe konulması tarihine göre yukarıda belirtilen değişiklikler nazara alınacaktır. Dolayısıyla, 106. maddedeki değişiklikler, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanmaya başlanacaktır. Bu değişiklikler, en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya konulacaktır.

IV. SATIŞLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

A) Borçluya da Satış Talep Etme Hakkı Verilmiştir

İİK'nın 106. maddesinin 1. fıkrası “Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir.” iken, 7343 s. kanunla yapılan değişiklik ile “**Alacaklı veya borçlu**, hacizden itibaren bir yıl içinde haczolunan malın satışını isteyebilir. Borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı da bu hükme tabidir.” haline getirilmiştir. Bunun sonucu olarak, hükmün önceki halinde sadece “alacaklı” satış talep edebiliyor iken, getirilen düzenleme ile “borçluya” da satış talep etme hak ve yetkisi tanınmıştır.

Bu değişikliğin yürürlüğü açısından, yukarıda yapılan açıklamalar burada da geçerlidir.

B) Satış İsteme Sürelerindeki Ayrım Kaldırılmıştır

Yukarıdaki başlıkta yer verilen İİK m. 106/1 hükmünün önceki ve sonraki halleri incelendiğinde, değişiklik öncesinde taşınır satışı için öngörülen 6 aylık süre 1 yıla çıkarılmıştır. Böylece, taşınır ve taşınmaz malların satışını isteme süreleri eşitlenmiş; bu husustaki ayrım ortadan kalkmıştır. Madde gerekçesine göre, haczedilen bir hak için de satış isteme süresi 1 yıl olarak uygulanacaktır.

Bu değişikliğin yürürlüğü açısından, yukarıda yapılan açıklamalar burada da geçerlidir.

C) Borçluya Satış Yetkisi (Rıza Satış Yetkisi) Verilmesi Kabul Edilmiştir

İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/a hükmü ile, borçluya hacizli malı talebi üzerine satma yetkisinin verileceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu hüküm şu şekildedir:

Borçluya satış yetkisi verilmesi:

MADDE 111/a- (Ek:24/11/2021-7343/12 md.)

Borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Kıymet takdiri yapılmadığı durumlarda borçlu da kıymet takdiri yapılmasını isteyebilir. İcra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebri satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük süre verir. Borçluya verilen sürenin başlangıcından üçüncü fıkra uyarınca verilen icra mahkemesinin kararına kadar geçen sürede alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemez.

Rızai satışta bedel, malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak bu aşamaya kadar bu mahcuz için yapılan takip masrafları toplamından az olamaz.

Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli birinci fıkra uyarınca borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi hâlinde icra müdürü, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra yukarıda belirtilen şartların bulunduğu tespit ederse satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhâl icra mahkemesine gönderir. Mahkeme, en geç on gün içinde yapacağı inceleme sonucunda dosya üzerinden talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir. Ret kararı verilmesi hâlinde yatırdığı bedel alıcıya iade edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Yürürlük: Geçici maddelerde bu hükmün uygulanmasına dair ayrı bir hüküm bulunmadığından, bu hükmü ihdas eden 7343 s. kanunun yürürlük tarihi olan 30/11/2021 tarihinden itibaren bu hüküm uygulanacaktır.

Maddede, rızai satış yetkisi verilmesine dair usullerin Yönetmelikle belirleneceği ifade edilmekle birlikte, usule dair genel ilkelere madde metninde yer verilmiştir. Buna göre, rızai satış yetkisi verilmesine dair ilke ve usulleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- **Talep şartı:** Bu hükümde, “rızaî satış” kurumu düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanabilmesi için, öncelikle borçlunun talepte bulunmuş olması zorunludur. Aksi halde bu usul uygulanamaz.
- **Hak düşürücü süre:** Bu hüküm gereğince rızai satış yetkisi verilmesine dair talepte bulunulabilmesi için, kıymet takdirinin borçluya tebliğinden itibaren yedi gün içinde talepte bulunulması gerekir. Bu süre, hak düşürücü bir süre olup, bu süre geçtikten sonra talepte bulunulamaz.
- Kıymet takdiri yapılmamışsa, borçlu da kıymet takdiri yapılmasını isteyebilir.
- **Cebri icranın durdurulması:** Süresinde talepte bulunulması halinde, icra müdürü kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebri icra işlemlerini durdurarak borçluya 15 günlük süre verecektir. Süre verme işlemi, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonraki aşamada yapılacaktır.
- **Satış bedelinin alt sınırı:** Rızai satışta bedel, malın muhammen kıymetinin yüzde **doksanına** karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alıcının alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak bu aşamaya kadar bu mahcuz için yapılan takip masrafları toplamından az olamaz (İİK m. 111/a-2). Satış bedeli bu miktarı karşılamıyorsa, bu maddenin uygulanmasına devam edilmez ve cebri icra işlemlerine kaldığı yerden devam olunur.
- **İcra müdürünce tespit yapılması ve dosyanın icra mahkemesine sunulması:** Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi hâlinde icra müdürü, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra yukarıda belirtilen şartların bulunup bulunmadığını kontrol eder. Şartlar sağlanıyorsa, diğer bir ifade ile, yukarıda belirtilen asgari bedelle satışta anlaşılmış ve 15 günlük sürede bu bedel yatırılmışsa, icra müdürü satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhâl icra mahkemesine gönderir. Eğer belirti-

len şartlar sağlanmamışsa, icra müdürü dosyayı icra mahkemesine sunmaz ve cebri satış işlemlerine kaldığı yerden devam eder. Bedelin 15 günlük süreden sonra yatırılması halinde ne şekilde hareket edileceği madde metninde belirtilmemiştir. Kanımızca 15 günlük süre düzenleyici bir süre olarak öngörülmüş olup, 15 günden sonra yatırılan satış bedeli için de bu maddedeki prosedürün işletilmesi gerekir.

- **İcra mahkemesince 10 gün içinde karar verilmesi:** Mahkeme, en geç on gün içinde yapacağı inceleme sonucunda dosya üzerinden talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir. Kabul kararıyla malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir. Ret kararı verilmesi hâlinde yatırıldığı bedel alıcıya iade edilir. Ret kararı üzerine cebri satış işlemlerine kaldığı yerden devam olunur.

D) Satış İşleminin Bütünüyle Elektronik Ortamda Yapılması Kabul Edilmiştir

İcra ve İflas Kanunu'na eklenen 111/b hükmü ile, elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış yapılması düzenlenmiş olup, satış aşamalarının kısmen elektronik ortam, kısmen fiziki ortamda yürütülmesi usulü terkedilmiştir.

Söz konusu hüküm şu şekildedir:

Elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış:

MADDE 111/b- (Ek:24/11/2021-7343/13 md.)

Haczolunan malın satışı, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine entegre elektronik satış portalında açık artırma suretiyle yapılır.

Açık artırmada teklif verme süresi yedi gündür.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında ve teklif verme yoluyla yapılır. Teklif verenlerin kişisel bilgileri, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimse tarafından görülemez ve bilişim sisteminde gösterilemez.

Teklifler arasındaki fark, satışa çıkarılan malın muhammen kıymetinin binde birinden ve her hâlde yüz Türk lirasından az olamaz.

Açık artırmada en yüksek teklifi veren, artırma süresi içinde kendisinden yüksek bir teklif verilmedikçe teklifini çekemez ve teminatını alamaz.

Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma bir defaya mahsus olmak üzere on dakika uzatılır.

Elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8/A maddesi hükümleri uygulanır.

Elektronik satış portalının işleyişini ya da güvenliğini tehlikeye sokan veya satış portalına erişimi engelleyen ya da zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, satış portalına girişi Adalet Bakanlığınca üç ay süreyle engellenir. Engelleme işlemi, derhâl uygulanmaya başlanır ve satış portalının ilgili kişilerin görebileceği bir bölümünde duyurulur. Bu işleme karşı, duyuru tarihinden itibaren on beş gün içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim, başvuruyu ivedi olarak karara bağlar. Başvurunun yapılmış olması ihalenin tamamlanmasını engellemez.

Teklif verme süresi içinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan işlemler yapılabilir. Bu işlemler, ihalenin geçerliliğini etkilemez.

Bu maddenin uygulanmasına ve mahcuzların elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Gerekçe: Bilindiği üzere, 02/07/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yapılan değişikliklerle cebri satışlarda elektronik ortamda teklif verme usulü kabul edilmiştir. Söz konusu değişiklikle, fiziki ortamda ihale usulü tamamen kaldırılmamış, sadece mevcut sisteme elektronik ortamda teklif verme imkanı entegre edilmiştir. 6352 sayılı Kanun değişikliği sonrasında elektronik ortamda başlayan açık artırma, fiziki ortamda verilen tekliflerle son bulmaktadır. Ancak mezat salonlarında gerçekleştirilen açık artırmanın, bir başka ifadeyle fiziki ortamda teklif vermenin uygulamada birtakım sorunlara sebep olduğu da müşahade edilmiştir. İhalelere yüksek düzeyde katılımın olmaması, dolayısıyla artırmaya konu malın gerçek değerinde satılamaması ve bunların sonucu olarak alacaklının alacağına kavuşamaması, borçlunun da borcundan kurtulamaması gibi sorunlar bu kapsamda zikredilebilir. 6352 sayılı kanun düzenlemesi sonrasında yaklaşık on yıldır UYAP ile oluşturulan elektronik satış portalında ihalelere teklif verilmektedir. Elde edilen tecrübeye istinaden mevcut karma usul terk edilmiş ve satışların tamamen elektronik ortamda

yapılması amacıyla Kanuna 111/b maddesi eklenmiştir. Madde, mahcuz malın en az giderle ve en yüksek bedelle satılması için çok sayıda kişinin teklif verebilmesi, teklif verenlerin hukukunun korunması, elektronik satış işlemlerinin gerçekleştirileceği sistemin sağlıklı bir şekilde işleyişinin ve güvenliğinin sağlanması, hak kayıplarının önlenmesi ve haczolunan mallar için açık artırmanın bütünüyle UYAP sistemine entegre elektronik satış portalında yapılması kabul edilmekte ve açık artırmanın fiziki ortamda tamamlanması uygulamasından vazgeçilmektedir.

Yürürlük: Bu maddenin uygulanmasına, yine bu maddenin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanır ve bu değişiklikler en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanır. Değişikliklerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur (İİK geçici m. 18/2).

Teklif verme süresi: Teklif verme süresi 7 gündür (İİK m. 111/b-2). Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma bir defaya mahsus olmak üzere on dakika uzatılır (İİK m. 111/b-6)

En yüksek teklifi verenin durumu: Açık artırmada en yüksek teklifi veren, artırma süresi içinde kendisinden yüksek bir teklif verilmedikçe teklifini çekemez ve teminatını alamaz (İİK m. 111/b-5).

Bu hüküm, iflasta paraya çevirme halinde de uygulanacaktır. 7343 s. kanun ile İİK m. 242 hükmünde yapılan değişiklik bu doğrultudadır.

V. ARTIRMA HAZIRLIK TEDBİRLERİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

Artırma hazırlık tedbirlerine ilişkin İİK m. 114 hükmünde kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Metnin değişik hali şu şekildedir:

Artırma hazırlık tedbirleri:

Madde 114 – (Değişik:24/11/2021-7343/14 md.)

Satış açık artırma ile yapılır.

Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı, artırmaya başlangıç tarihinden en az on beş gün önce ilan edilir. Elektronik satış portalında yapılacak ilan, artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulur. İkinci artırmanın başlangıç tarihi, birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ay geçmeyecek şekilde belirlenir.

İlanın şekli ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra dairesince alakadarların menfaatlerine en muvafık geleni nazarı dikkate alınarak tayin olunur. İlanın

yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi hâlinde bu ilan satış talebi tarihinde tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır.

Gazete ile yapılacak ilanlara satış şartnamesi eklentisiyle geçirilmeyip, satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı yazılmakla iktifa olunur. İcra daire-since yapılması zaruri ilanlar dışında, taraflar elektronik satış portalında yer alan ilan metnini, masrafı kendilerine ait olmak üzere, diledikleri vasıtalarla ilan edebilir. Ancak hususi mahiyetteki bu ilan resmî muameleye tesir etmez.

İlan edilen metinler arasında farklılık bulunması hâlinde elektronik satış portalında ilan edilen metin esas alınır. Şu kadar ki, gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilan edilmiştir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez.

Elektronik satış portalında yapılacak ilanda aşağıdaki hususlar yer alır:

1. Satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti, bulunduğu yer ve varsa görselleri ile artırma şartnamesinde yer alan diğer bilgileri.

2. Artırmaya katılabilmek için mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşı-layacak tutardaki teminatın satışı yapan icra dairesinin banka hesabına yatırıl-masının zorunlu olduğu, teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süre-sinin bitiminden önceki gün saat 23:30'a kadar yatırılması gerektiği.

3. Gösterilecek teminatın teminat mektubu olması hâlinde, artırmaya ka-tılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışa konu mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutarda ke-sin ve süresiz banka teminat mektubunu, satışı yapan icra dairesine tevdi et-melerinin zorunlu olduğu.

4. Temsilci vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine mü-racaat etmelerinin zorunlu olduğu.

5. Hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine mü-racaat etmelerinin zorunlu olduğu.

6. Satış talep eden ve artırmaya katılmak isteyen alacaklı ile ortaklığın sat-ış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç ar-tırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan ic-ra dairesine müracaat etmeleri hâlinde alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacağı.

7. Şartlar yerine gelmişse malın en yüksek teklif verene ihale edileceği.

8. Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını geçmesi gerektiği.

9. İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödeneceği.

10. Asgari ihale bedelinin teklif edilmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmaması sebebiyle ihalenin iptal edildiği hâllerde ikinci artırmanın ilk açık artırmadaki şartlar çerçevesinde tekrar yapılacağı.

11. İhale alıcısının, satış bedelinin tamamını ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde icra dairesi hesabına ödemesi gerektiği.

12. Satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları.

13. İhalenin kesinleşmesi üzerine malın tescil ve teslim işlemlerinin yapılacağı.

İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescili, damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirilir.

Metnin son haline göre hazırlık tedbirleri şu şekilde özetlenebilir:

- **En az 15 gün önce ilan:** Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı, artırmaya başlangıç tarihinden en az on beş gün önce ilan edilir. Önceki düzenlemede böyle bir süre öngörülmemiştir.
- İlan elektronik satış portalında yapılacaktır.
- İlan, artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulacaktır.
- İlanın şekli ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra dairesince alacaklıların menfaatlerine en muvafık geleni nazarı dikkate alınarak tayin olunur. İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi hâlinde bu ilan satış talebi tarihinde tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır (İİK m. 114/3). Bu hüküm, önceki düzenlemenin dili sadeleşmiş şekli olup, aynen korunmuştur.
- İlan edilen metinler arasında farklılık bulunması hâlinde elektronik satış portalında ilan edilen metin esas alınır. Şu kadar ki, gazetede

veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilan edilmiştir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez (İİK m. 114/5)

- Getirilen yeni düzenleme ile, ihalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescilli, damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirilir (İİK m. 114/son). İhale alıcısı, ihalenin kesinleşmesi üzerine icra dairesine müracaatla katma değer vergisi beyanname-sini düzenletecektir (gerekçeden).
- İİK'nın 114. maddesinin önceki halinden farklı olarak, elektronik satış portalında yapılacak ilanda yer alması gereken hususlar altıncı fıkrada kapsamlı ve detaylı bir şekilde bentler halinde düzenlenmektedir (gerekçeden).

✎ **NOT: Taşınmazlara ilişkin artırma hazırlık tedbirlerinde** de yukarıdaki değişiklikler uygulanacaktır. Zira, İİK m. 126 hükmü başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve 1. fıkrasında "114 üncü madde hükmünün, taşınmazın açık artırma hazırlık tedbirleri hakkında da uygulanacağı" açıkça vurgulanmıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre, "elektronik satış portalında yapılacak satış ilanında; 114 üncü maddede belirtilen hususlarla birlikte varsa ipotek sahibi alacaklılar ile diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyile faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle on beş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği, aksi hâlde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları ve bu hususların irtifak hakkı sahipleri için de geçerli olacağı belirtilir." Bu fıkrayla, maddenin mevcut üçüncü fıkrasında bulunan taşınmaza ilişkin özel hükümler muhafaza edilmekte ve belirtilen hususların elektronik satış portalında ilan edileceği hükme bağlanmıştır.

✎ **NOT: İflastaki artırma ilanı** ilgili de yukarıdaki değişiklikler uygulanacaktır. Zira, 7343 s. kanun ile değiştirilen İİK m. 242/1 hükmüne göre, artırma ilanı ve hazırlık tedbirleri 126 ncı madde hükmü uyarınca yapılır. Değişiklik gerekçesine göre de, bu değişiklik, elektronik satış usulüne ilişkin hükümlerin kabul edilmesi nedeniyle bu hükümlere uyum sağlamak için söz konusu değişiklik yapılmıştır. Buna göre, iflastaki artırma ilanı ve hazırlık hareketleri hakkında İİK m. 126 hükmü uygulanacaktır.

VI. İHALENİN YAPILMASIYLA İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

İhalenin yapılmasına ilişkin İİK m. 115 hükmünde kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu hükmü değişik son hali şu şekildedir:

İhalenin yapılması:

Madde 115 – (Değişik:24/11/2021-7343/17 md.)

Birinci ve ikinci ihale, icra müdürü tarafından, ilanda belirlenen gün ve saatte, haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi üzerinden başlatılır. Şartların yerine gelmesi hâlinde mal, en yüksek teklif verene ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi şarttır.

Artırmanın sona erdiği gün ve saatte şartların bulunması hâlinde, mal en yüksek teklif verene ihale edilmiş olur ve malın mülkiyeti ihale alıcısına geçer.

İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde alınan teminat iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenir.

İcra müdürü, elektronik satış portalında artırma bittikten sonraki ilk iş gününde artırmanın sonucuyla ilgili bir artırma sonuç tutanağı düzenler ve bu tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan eder. Tutanakta; ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı, şartlar yerine gelmişse en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelinin icra dairesi hesabına yatırılması gerektiği ve şartlar yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı belirtilir.

Satış talebi teklif verme başladıktan sonra geri alınamaz. Teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satış durdurulur.

İcra müdürü, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde, ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit eder. Asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırma, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlar.

Artırmada, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse alacaklı, önceki satış talebinden kalan satış isteme süresi içinde satış günü verilmesini talep edebilir. Satış isteme süresi satış talebiyle birlikte durur ve duran bu süre, ihalenin yapılamadığına veya iptal edildiğine ilişkin tutanak tarihinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar.

İcra müdürü, artırma bittikten sonraki ilk iş gününde elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle, artırmanın son on dakikası içinde teklif verilemediğini satış portalı kayıtlarından tespit ederse artırma süresinin bir gün

uzatılmasına karar verir; kararda artırmanın başlayacağı ve biteceği tarih ve saatleri gösterir ve tüm bu hususları satış portalında derhâl duyurur. Bu durumda artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına karar verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu süre içinde, daha önce en yüksek teklif veren teklifiyle bağlı olacağı gibi yeni istekliler de teminatı yatırmak suretiyle artırıma katılabilir.

7343 sayılı kanunla getirilen düzenlemeler ile, satışların elektronik ortamda yapılması öngörüldüğünden, haczedilen malların ihale usulü bu değişikliklere uyumlu hale getirilmiştir.

Yapılan değişiklik uyarınca, yeni metinde icra müdürü ve taraflarca yerine getirilmesi gereken işlemler açıkça belirtilmiştir.

Yürürlük: İİK'nın geçici 18. maddesine göre, "elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış" yönteminin uygulanmasına dair İİK m. 111/b hükmünün uygulanmasına ve mahcuzların elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışına ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmeliğin, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulması tarihine göre yukarıda belirtilen değişiklikler nazara alınacaktır. Dolayısıyla, 115. maddedeki değişiklikler, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanmaya başlanacaktır. Bu değişiklikler, en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya konulacaktır.

Hükmün değişik haline göre ihale usulünü şu şekilde özetleyebiliriz:

- Birinci ve ikinci ihale, ilanda belirlenen gün ve saatte elektronik ortamda yapılmaya başlanacaktır.
- Haczedilen malın muhammen bedelinin en az yüzde 50'si üzerinde teklif verilebilecektir. Ayrıca, artırma bedelinin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi şarttır.
- Satış talebi, teklif verme işlemine başladıktan sonra geri alınmaz. Teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satış durdurulur.
- Artırmanın sona ereceği gün ve saat beklenerek, gerekli diğer şartların sağlanması halinde mal en yüksek bedel teklif edene ihale edilecek ve mülkiyet ihale alıcısına geçecektir.

- İhale alıcısı en yüksek teklifi vermesine rağmen süresi içinde ihale bedelini yatırmaz ise, teminatı iade edilmeyecek; öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenecektir.
- Elektronik satış portalındaki artırma bittikten sonra, icra müdürünün ilk iş günü içinde artırma sonuç tutanağı düzenlemesi gerekir. Tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan eder. Tutanakta;
 - ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı,
 - şartlar yerine gelmişse en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği,
 - tutanağın ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelinin icra dairesi hesabına yatırılması gerektiği ve,
 - şartlar yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı belirtilir.

- İcra müdürü;
 - asgari ihale bedelinin teklif edilmediği,
 - en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya,
 - teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde,

ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit eder. Asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırma, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlar.

- Artırmada, alıcı çıkmazsa veya 115. maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse alacaklı, önceki satış talebinden kalan satış isteme süresi içinde satış günü verilmesini talep edebilir. Satış isteme süresi satış talebiyle birlikte durur ve duran bu süre, ihalenin yapılamadığına veya iptal edildiğine ilişkin tutanak tarihinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar.
- **Artırma süresinin uzatılması:** İcra müdürü, artırma bittikten sonraki ilk iş gününde elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle, artırmanın son on dakikası içinde teklif verilemediğini satış portalı kayıtlarından tespit ederse artırma süresinin bir gün uzatılmasına karar verir; kararda artırmanın başlayacağı ve biteceği tarih ve saatleri gösterir ve tüm bu hususları satış portalında derhâl duyur-

rur. Bu durumda artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına karar verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu süre içinde, daha önce en yüksek teklif veren teklifiyle bağlı olacağı gibi yeni istekliler de teminatı yatırmak suretiyle artırmaya katılabilir.

✎ **NOT: Taşınmazlara ilişkin ihale ile ilgili** de yukarıdaki değişiklikler uygulanacaktır. Zira, İİK m. 129 hükmü değiştirilmiş ve 1. fıkrasında “115 inci madde hükmünün, taşınmazın ihale edilmesi hakkında da uygulanacağı” açıkça vurgulanmıştır.

VII. İHALE BEDELİNİN ÖDENMESİ ve MALIN TESLİMİ İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

7343 s. kanun ile, ihale bedelinin ödenmesi ve malın teslimine ilişkin farklı hükümler öngörülmüştür. “*Satış bedelinin ödenmemesi, ihale farklarının tahsili sureti*” şeklindeki başlık altında düzenlenen 118. madde, başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

İhale bedelinin ödenmesi ve malın teslimi:

Madde 118 – (Başlığı ile Birlikte Değişik:24/11/2021-7343/18 md.)

İhale alıcısı, ihalenin feshi talep edilmiş olsa dahi artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelini nakden ödemek zorundadır.

Satılan mal, ihale kesinleşmeden teslim olunmaz ve resmî sicilde alıcı adına tescil edilmez.

Bu yeni düzenlemeye göre,

- İhale sonuç tutanağının 115. maddeye göre satış portalında ilanından itibaren 7 gün içinde satış bedelini nakden (nakit olarak) ödemek zorundadır. **İhalenin feshi talep edilmiş olsa bile**, ihale alıcısı bu bedeli yatırmak durumundadır. İhale bedelinin süresinde yatırılmaması halinde, İİK m. 115/6 hükmündeki usule göre hareket edilecektir.
- Satılan mal ihale kesinleşmeden teslim olunmayacak ve resmi sicilde alıcı adına tescil edilmeyecektir. Bu nedenle, teslim ve tescil için ihalenin kesinleşmesi gerekir.
- **Taşınmazlar açısından:** İİK'nın 7343 sayılı kanunla değiştirilen m.130 hükmüne göre, “*İhale alıcısı, ihalenin feshi talep edilmiş olsa dahi*

artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelini nakden ödemek zorundadır.” Bu değişiklik ile taşınır ve taşınmaz ihaleleri sonucunda, bedelin ödenmesi hususunda yeknesak bir usul izlenmiştir. İhalenin feshinin talep edilmiş olması, ödeme yapılmasını engellemeyeceği gibi, ihale alıcısına 7 günlük süreyi geçirme hakkı sağlamaz.

VIII. ŞARTNAME İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

Şart açık bulundurulmasına ilişkin İİK m. 124 hükmünün 2, 3 ve 4. fıkraları ilga edilmiştir. Bu hükümlerde, taşınmaz satışına ilişkin şartnamenin açık bulundurulmasına dair hükümler yer almaktaydı. 7343 sayılı kanunla yapılan değişiklikler ve getirilen yenilikler nazara alınarak, açık artırmanın tümüyle elektronik ortama alınmasının sonucu olarak söz konusu fıkralar yürürlükten kaldırılmıştır.

IX. KIYMET TAKDİRİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

Kıymet takdirine ilişkin şikayeti düzenleyen İİK m. 128/a hükmü 4. fıkrasında değişiklik yapılarak, *“Kıymet takdirine ilişkin şikâyet yetkisiz icra mahkemesine yapılırsa, icra mahkemesi evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı verir ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen yetkili icra mahkemesine gönderir.”* şekline dönüştürülmüştür. Bu değişiklik öncesinde, mahkemece yetkisizlik kararı verilmesi ile yetinilirken, değişiklik sonucunda mahkemeye, dosyayı re’sen yetkili icra mahkemesine gönderme yükümlülüğü getirilmiştir. Buna dair giderlerin yatırılmış olan avanstaki karşılanacağı hükme bağlanmıştır.

X. İHALENİN FESHİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

İhalenin feshini düzenleyen İİK m. 134 hükmü değişikliğe uğramıştır. Metnin son haline şu şekildedir:

İhalenin neticesi ve feshi:

Madde 134 – (Değişik: 18/2/1965-538/63 md.)

İcra dairesi tarafından taşınmaz kendisine ihale edilen alıcı o taşınmazın mülkiyetini iktisap etmiş olur. (Ek cümle: 17/7/2003-4949/38 md.) ihale kesinleşinceye kadar taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği icra dairesi tarafından kararlaştırılır. (Ek cümleler:24/11/2021-7343/27 md.) İhale alıcısının

talebi üzerine icra dairesi, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye kira bedelini, diğer hâllerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilir-kişi marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra dairesine yatırmamasını emreder. İlgili, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra dairesine yatırmazsa hakkında 356 ncı madde hükmü kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir.

(Değişik ikinci fıkra:24/11/2021-7343/27 md.) İhalenin feshini, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 281 inci maddesinde yazılı sebepler de dâhil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla icra mahkemesinden şikâyet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü itila peyda ettiği kabul edilir.

(Ek fıkra:24/11/2021-7343/27 md.) Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebi, ihale bedeli üzerinden nispi harca tabidir. Bu harcın yarısı talepte bulunulurken peşin olarak yatırılmak zorundadır. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve istem hâlinde iade edilir. Talebin reddi hâlinde ise alınan bu harç iade edilmez ve harcın kalan kısmı ihalenin feshini isteyen tahsil edilir.

(Ek fıkra:24/11/2021-7343/27 md.) Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebinde, talepte bulunulurken, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminat gösterilmesi şarttır. Talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde genel hükümlere göre tazminat davasının açılmaması hâlinde hükmedilen para cezasının 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilir. Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgisine iade edilir.

(Ek fıkra:24/11/2021-7343/27 md.) İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesi talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. Ancak ihalenin feshi talebinin usulden reddi gereken hâllerde duruşma yapılmadan da karar verilebilir. İcra mahkemesi;

1. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler dışında kalan kişilerce talep edilmesi nedeniyle,

2. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişiler bakımından feragat nedeniyle,

3. İşin esasına girerek,

talebin reddine karar verirse ihalenin feshini talep edeni feshi istenen ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûm eder.

(Ek fıkra: 21/2/2007-5582/4 md.) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehine temin edilmiş alacaklarının takibinde, beşinci fıkrada yer alan oran yüzde yirmi olarak uygulanır.¹

(Ek fıkra: 17/7/2003-4949/38 md.) İhalenin feshine ilişkin şikâyet görevsiz veya yetkisiz icra mahkemesi veya mahkemeye yapılırsa, icra mahkemesi veya mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli veya yetkili icra mahkemesine gönderir. Bu kararlar kesindir.²

(Ek fıkra: 17/7/2003-4949/38 md.) Taşınmazı satın alanlar, ihaleye alacağına mahsuben iştirak etmemiş olmak kaydıyla, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhâl veya 130 uncu maddeye göre verilen süre içinde nakden ödemek zorundadırlar. İcra müdürü, ödenen ihale bedeli ile ilgili olarak, ihalenin feshine yönelik şikâyet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar para bankalarda nemalandırılır. İhalenin feshine ilişkin şikâyetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir.

(Değişik fıkra:24/11/2021-7343/27 md.) İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslim hazırlanmış hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslim hazırlanmış hâle getirilemeyeceği durumlarda ihale icra müdürü tarafından iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir.

Satış ilanı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı vasıflarındaki hataya veya ihalede fesada bilahare vakıf olunmuşsa şikâyet müddeti ittıla tarihinden başlar. Şu kadar ki, bu müddet ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren bir seneyi geçemez.³

İhalenin feshini şikâyet yolu ile talep eden ilgili, vakı yolsuzluk neticesinde kendi menfaatlerinin muhtel olduğunu ispata mecburdur.

Tescil için tapu idaresine yapılacak tebligat, şikâyet için muayyen müddetin geçmesinden veya şikâyet edilmişse şikâyeti neticelendiren kararın kesinleşmesinden sonra yapılır.

(Mülga son fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)

¹ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle bu fıkrada yer alan “ikinci fıkrada” ibaresi “beşinci fıkrada” şeklinde değiştirilmiştir.

² 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle bu fıkraya “kararı verir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli veya yetkili icra mahkemesine gönderir” ibaresi eklenmiştir.

³ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle bu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “ihaleden” ibaresi “ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten” şeklinde değiştirilmiştir

Metnin son hali uyarınca aşağıdaki değerlendirmeleri yapmak mümkündür:

- **Kiracıya ve kullanana dair istekler:** Maddenin birinci fıkrasına eklenen cümlelerle, ihale alıcısının talebi üzerine icra dairesinin, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye kira bedelini, diğer hallerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilirkişi marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra dairesine emredeceği, ihtara rağmen belirlenen bedelin icra dairesine yatırılmaması halinde, 356 ncı madde hükmünün kıyasen uygulanacağı ve depo edilen bedelin, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödeneceği hükmü bağlanmıştır. Böylece uygulamada sıklıkla karşılaşılan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmakta ve ihale kesinleşinceye kadar taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği hususunda icra dairesine yol gösterilmektedir (gerekçeden)

- **İhalenin feshini talep edebilecekler genişletilmiştir:** İİK m. 134/2 hükmünde yapılan değişiklik ile ihalenin feshini isteyebilecek kişilerde düzenleme yapılmıştır. Hükmün son hali uyarınca;

- Yalnız satış isteyen alacaklı,
- Borçlu,
- Mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve,
- Sınırlı ayni hak sahipleri ile,
- Pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler

İhalenin feshini isteyebilecektir. Fıkra hükmünün önceki halinde yer alan “tapu sicilindeki ilgililer” ibaresi “*resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer*” olarak değiştirilmiştir. Bunun sonucu olarak, başvurular kapsam itibariyle genişletilmiş ve sınırlı ayni hak sahiplerinin de bu dava açabileceği kabul edilmiştir.

- **Bazı kişiler açısından ihalenin feshini istemek zorlaştırılmıştır:** Maddenin üçüncü fıkrasında, ihalenin feshini isteyebilecek bazı kişiler açısından ihalenin feshini istemek için bir kez daha düşünmelerini sağlayacak bir düzenleme getirilerek, fesih için nisbi harç yatırılması öngörülmüştür. Buna göre, satış isteyen alacaklı, borçlu, resmi sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce ihalenin feshi talebinde ihale bedeli üzerinden nispi harç alınacaktır. Bu harcın yarısı talepte bulunulurken peşin olarak

yatırılmalıdır. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve istem hâlinde iade edilir. Talebin reddi hâlinde ise alınan bu harç iade edilmez ve harcın kalan kısmı ihalenin feshini isteyen tahsil edilir. Harca ilişkin bu uygulama, satış isteyen alacaklının, borçlunun, resmi sicilde kayıtlı ilgililerin ve sınırlı ayni hak sahiplerinin ihalenin feshi istemlerinde uygulanmayacaktır. Örneğin pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler ihalenin feshini istediğinde bu hükme tabi olacak ve nisbi harç yatıracaktır.

- **Teminat yatırma zorunluluğu:** Maddeye eklenen yeni dördüncü fıkrayla, haksız ve kötünietli olarak yapılan ihalenin feshi nedeniyle, ilgililerin oluşması muhtemel zararlarının karşılanabilmesi amacıyla teminat yatırma zorunluluğu getirilmektedir. Ancak bu yükümlülük, satış isteyen alacaklı, borçlu, resmi sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişiler açısından geçerli olup, sayılan bu kişiler açısından teminat yatırma zorunluluğu yoktur. Buna karşılık, örneğin pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler ihalenin feshini istediklerinde teminat yatırılmalıdır. Teminat bedeli, ihale bedelinin yüzde 5’idir.
- **Yargılama usulü yeniden düzenlenmiştir:** Maddeye eklenen 5. fıkrayla ihalenin feshi usulü yeniden ve detaylı olarak düzenlenmektedir. İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesinin talep tarihinden itibaren 20 gün içinde duruşma yapmasına ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı vermesine ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmektedir. İhalenin feshi talebinin usulden reddi gereken hallerde duruşma yapılmadan da karar verilebilecektir. Hükmedilecek para cezasının nispi olarak belirlenmesine ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmiş, ancak hakime takdir imkanı vermeyen sabit %10 oranındaki para cezası, hakime takdir hakkı verecek şekilde değiştirilmiştir. Hakim, en fazla yüzde 10 olacak şekilde takdir hakkını kullanacaktır. Para cezasının ihale bedelinin yüzde onunu geçmeyecek şekilde ve nisbi bir oran olarak hakim tarafından belirlenebilmesine ilişkin hükümle, hak arama özgürlüğü bakımından makul bir denge gözetilmiştir. Diğer taraftan, para cezasına mahkum edilecek haller hükümde açık bir şekilde belirtilmektedir. Bu kapsamda ihalenin feshi talebinin satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmi sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı ayni hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler dışında kalan kişi-

lerce talep edilmesi nedeniyle veya satış isteyen alacaklı, mahcuzun resmi sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri dışında kalan kişiler bakımından feragat nedeniyle ya da işin esasına girilmek suretiyle reddine karar verilmesi halinde ihalenin feshini talep eden, feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkum edilecektir. Sonuç olarak hükümlerle, uygulamada sıkça karşılaşılan, sırf ihale sürecini uzatmak ve haksız menfaat sağlamak amacıyla hukuki yarar bulunmayan kişilerce ihalenin fesi talep edilmesinin önüne geçilmesi ve ihale sürecinin hızlı bir şekilde tamamlanması amaçlanmaktadır (gerekçeden).

- **Görevsizlik veya yetkisizlikte re'sen gönderme görevi:** Mevcut hükmün 4. fıkrası yeniden düzenlenerek 7. fıkra olarak düzenlenmiş ve görevsizlik veya yetkisizlik hallerinde dosyanın görevli veya yetkili mahkemeye re'sen gönderileceği, masrafın avanstan karşılanacağı hükme bağlanmıştır. Böylece dosyanın görevsiz veya mahkemede gereksiz yere beklemesinin önüne geçilecek ve ihalenin kesinleşme süreci kısaltacaktır.
- **İhale kesinleşmeden bedelin alacaklılara ödenmemesi:** Maddeye eklenen 9. fıkraya göre, *“İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslim hazır hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslim hazır hale getirilemeyeceği durumlarda ihale icra müdürü tarafından iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir.”* Bu hüküm, önceki düzenlemedeki 6.fıkrasının yeniden düzenlenmiş halini oluşturmaktadır.
- **Fesih talebinde 1 yıllık azami sürenin başlayacağı tarih:** Değişiklik öncesinde 7. fıkarda düzenlenmiş olan ve ihalenin feshini talep etme hususunda azami süreyi gösteren hüküm elektronik satışa uygun hale getirilmiş ve sürenin başlangıç tarihi, ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarih olarak belirlenmiştir. Önceki düzenlemede “ihale tarihi” idi.

XI. TAŞINMAZDAN TAHLİYE (ZORLA ÇIKARMAYA) DAİR YENİLİK

İİK m. 135 hükmünde, taşınmaz ihale alıcısına ihale edilip bedeli alındıktan sonra tescil için tapuya yazı yazılacağı ve taşınmazda işgalci konumuna geçenlerin zorla çıkarılması için tahliye emri tebliğ edileceği düzenlenmiştir. 7343 sayılı kanunla 135. maddenin 2. fıkrasına eklenen cümle ile,

taahhüt gerçekleşmeden taşınmazı ihale alıcısından satın alan yeni malikin de tahliye isteme hakkına sahip olduğu düzenlenmiştir.

XII. SIRA CETVELİYLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK

7343 s. kanunla, İİK'nın 142/a maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiştir. bu fıkarda yer alan “Sıra cetveline karşı 142 nci madde uyarınca şikâyet veya itiraz yapılmışsa,” ibaresi “Sıra cetvelinin düzenlenmesi üzerine” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya “bankanın kesin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve süresiz” ibaresi eklenmiştir.

Sıra cetvelinin düzenlenmesiyle hak sahibinin alacağı belirlenmektedir. Hak sahibi sıra cetveli kesinleşmeden de alacağını teminat mukabilinde alabilmektedir. Uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla, sıra cetvelinin tanzimi üzerine tebligatı alan hak sahibinin teminat mukabilinde alacağını tahsil edebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Böylece, teminat mukabilinde alacağı tahsil edebilmek için sıra cetveline karşı şikâyet ve itiraz aşamasına geçilmesine gerek olmadığı net bir şekilde ortaya konulmaktadır. Ayrıca fıkarda yapılan diğer değişikliklerle, banka teminat mektubunun süresiz olduğu açıklığa kavuşturulmuştur (gerekçeden).

XIII. ÇOCUK TESLİMİ İLE KİŞİSEL İLİŞKİYE DAİR İLAMLARIN İCRASIYLA İLGİLİ YENİLİK ve DEĞİŞİKLİKLER

7343 s. kanunla 2004 sayılı Kanunun 25 inci, 25/a, 25/b, 133 üncü ve 341 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bu maddelerden 25 ve 341. maddeler çocuk teslimine dair ilamların, 25/a ve 25/b maddeleri de çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasını düzenlemekte idi.

Yapılan değişiklik ile, çocuk teslimine ilişkin ilamlar ile çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası icra dairelerinden alınarak daha uzman bir ekibe bırakılmıştır. Diğer bir ifade ile, icra dairesi kanalıyla bu tür ilamların icrasına dair hükümler yürürlükten kaldırılmış, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda (dördüncü kısımda) düzenlenmiştir.

Özellikle çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair kararların icra dairelerinden zorla yerine getirilmesi, bir yandan çocuğun üstün yararına riayet edilmediği yönünde şikâyetlere neden olurken, diğer yandan bu süreçte hak sahibini mali külfet altında bıraktığı eleştirilerine sebep olmaktadır. Mali külfet, ekonomik imkanı kısıtlı olan anne veya babalar bakımından çocuğunu görememesi nedeniyle annelik veya babalık duygusunun tatmi-

nini engellemekte; çocuk bakımından ise ruhsal ve bedensel gelişim sürecinde anne veya babasının sevgi ve şefkatini yeterince hissedememesine yol açmaktadır (genel gerekçeden).

Değişiklikle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararlarının icrası, icra sistemi dışına çıkarılarak yeniden düzenlenmiştir. Değişiklikle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin işlemlerin, Adalet Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince ve taraflara mali bir külfet yüklenmeksizin yerine getirilmesi kabul edilmiştir. Bu kapsamda, ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar, mahkemeler ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin görev ve yetkileri, tarafların hak yükümlülükleri, teslimine ilişkin emre muhalefet nedeniyle disiplin hapsine ve diğer hususlara yönelik hükümler sevk edilmiştir (genel gerekçeden)

Uygulamada teslim yükümlüsünün teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararının rızaen yerine getirmemek suretiyle velayet hakkını kötüye kullandığı da müşahade edilmektedir. Bu değişiklikte, TMK m. 182 ve 324. maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Buna göre, velayet hakkına sahip anne veya çocuğun menfaatine aykırı olmamak şartıyla velayet sahibi değiştirilebilecek ve bu husus kişisel ilişkiye dair mahkeme kararında taraflara ihtar edilecektir (gerekçeden).

Sonuç olarak, yapılan düzenlemeyle çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması süreci çocuğun üstün yararı gözetilerek, taraflara herhangi bir mali külfet yüklenmeksizin ve yeni ihtilaflara yol açmayacak şekilde yürütülebilmektedir (gelen gerekçeden)

Söz konusu 5395 sayılı ÇKK'nun dördüncü kısmındaki düzenlemeler şu şekildedir:

DÖRDÜNCÜ KISIM⁴

Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması

Görevli ve yetkili birim

MADDE 41/A- (Ek:24/11/2021-7343/39 md.)

⁴ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 39 uncu maddesiyle Kanununa 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere başlığı ile birlikte Dördüncü Kısım eklenmiş, mevcut Dördüncü Kısım, Beşinci Kısım olarak teselsül ettirilmiştir.

(1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararları, çocuğun üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlığınca kurulan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince bu Kısım hükümlerine göre yerine getirilir.

(2) Müdürlüklerde müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve personel ile psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacı Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilir.

(3) Müdürlük bulunmayan yerlerde bu Kısım kapsamında yer alan görevler, Adalet Bakanlığınca belirlenen hukuk mahkemeleri yazı işleri müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(4) İlam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde çocuğun yerleşim yeri müdürlüğü yetkilidir.

(5) İlam ve tedbir kararları müdürlük tarafından görevlendirilen psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar, uzmanın bulunmadığı yerlerde ise öğretmen marifetiyle yerine getirilir.

(6) İlam ve tedbir kararlarını yerine getirmek için müdürlüğün talebi üzerine, valilikler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarında görevli, beşinci fıkrada belirtilen uzmanların yer aldığı bir görevli listesi oluşturulur. Bu uzmanların yeterli sayıda olmaması hâlinde öğretmenler de listeye dâhil edilir. Bu listede yer alan uzman ve öğretmenlerin görev yapacakları yer ve tarihler müdürlükler tarafından belirlenir.

Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi

MADDE 41/B- (Ek:24/11/2021-7343/40 md.)

(1) Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir.

(2) Talebi alan müdürlük, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçer ve müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun belirlenen yere getirilmesini derhâl bildirir; bu bildirim yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulamadığını tutanağa bağlar.

(3) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut yükümlü çocuğu belirlenen yere getirmese müdürlük, derhâl yükümlüye, çocuğun teslimine dair bir teslim emri gönderir. Emir, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yükümlüye tebliğ edilir. Bu emirde aşağıdaki hususlar yer alır:

a) Müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) Çocuğu getirmez veya haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınmasını talep etmezse, çocuğun, uzman veya öğretmen marifetiyle gerekirse kolluktan yardım alınarak ve zor kullanılarak teslim alınacağı.

d) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.

e) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyetle bulunabileceği.

(4) Müdürlüğün belirlediği yere getirilen veya yükümlünün haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınan çocuk hak sahibine teslim edilir.

(5) Yükümlü, emrin gereğini yerine getirmemezse, çocuk nerede bulunursa bulunsun müdürlük tarafından alınarak hak sahibine teslim edilir. Bu hâlde kolluktan yardım istenebilir. Kolluk birimleri, zor kullanma dâhil bu konudaki talepleri derhâl yerine getirir.

(6) Çocuk hak sahibine teslim edildikten sonra yükümlü haklı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alırsa ayrıca yeni bir hükme veya yükümlüyle irtibata geçmeye ya da teslim emri tebliğine gerek olmaksızın çocuk beşinci fıkra uyarınca hak sahibine teslim edilir.

(7) Çocuğun üstün yararının gerektirdiği hâllerde müdürlük, yükümlüyle irtibata geçmeye veya teslim emri tebliğine gerek olmaksızın doğrudan beşinci fıkra hükmünü uygulayabilir.

Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi

MADDE 41/C- (Ek:24/11/2021-7343/41 md.)

(1) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir.

(2) Talebi alan müdürlük, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçer; ilam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun müdürlük tarafından belirlenen yere getirilmesini derhâl bildirir; bu bildirim yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulamadığını tutanağa bağlar.

(3) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut belirlenen yere getirmemezse müdürlük, derhâl yükümlüye, çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair bir teslim emri gönderir. Emir, 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre yükümlüye tebliğ edilir. Bu emirde aşağıdaki hususlar yer alır:

a) İlam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte, gün ve saatin belirtilmemesi hâlinde müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) İlam veya tedbir kararı kapsamında emrin tebliğinden sonraki dönemde de (a) ve (b) bentlerindeki yükümlülüğünün devam edeceği, bunun için yeniden emir çıkarılmayacağı.

d) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.

e) Yerleşim yeri veya iletişim bilgilerinin değişmesi hâlinde yeni adres veya iletişim bilgilerinin müdürlüğe derhâl bildirilmesi gerektiği.

f) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyetle bulunulabileceği.

(4) Müdürlüğün belirlediği yere getirilen çocuk hak sahibine teslim edilir. Hak sahibine; ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu, belirlenen yere getirmek zorunda olduğu, çocuğu getirmez veya kendisinden kaynaklanmayan makul sebepler hariç olmak üzere geç getirirse disiplin hapsiyle cezalandırılacağı, hakkında suç duyurusunda bulunulacağı hususu tutanağa bağlanarak tebliğ edilir. Çocuk, belirlenen yere getirilmezse hak sahibi hakkında müdürlük tarafından suç duyurusunda bulunulur ve müteakip süreç hakkında yükümlü bilgilendirilir.

(5) Kişisel ilişki kurulmasından sonra hak sahibi tarafından teslim yerine getirilen çocuğun yükümlüye veya yükümlünün belirlediği kişiye teslimi mümkün olmazsa çocuk hak sahibinde bırakılır. Bu da mümkün olmazsa müdürlüğün talebi üzerine, aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğü tarafından çocuğun geçici olarak barınmasına yönelik tedbirler alınır.

(6) Yükümlü haklı mazereti nedeniyle çocuğun müdürlükçe alınmasını talep ederse, gerektiğinde hak sahibi de hazır bulundurulmak suretiyle çocuk, müdürlük tarafından yükümlüden alınarak hak sahibine teslim edilir.

(7) Hak sahibi, emrin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe yazılı olarak, elektronik ortamda veya başvuru aşamasında beyan ettiği iletişim kanalıyla bildirmek zorundadır. Hak sahibinin bildirimde bulunmadığı veya gelemeyeceğini bildirdiği hâllerde bu husus ve çocuğu emirde belirtilen yere getirme zorunluluğu bulunmadığı yükümlüye bildirilir. Tüm bu işlemler tutanak altına alınır.

(8) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemlerin çocuğun üstün yararını koruyacak şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla müdürlüğün önerisi üzerine aile mahkemesince, çocuk, hak sahibi veya yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasına karar verilebilir. Yükümlünün teslim emrine aykırı ilk hareketinde müdürlük yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasını aile mahkemesinden talep eder.

(9) İlam veya tedbir kararını rızasıyla yerine getirdiğini iddia eden yükümlü, ikinci fıkra uyarınca yapılan bildirim veya bu bildirim yapılamamışsa üçüncü fıkra uyarınca gönderilen teslim emrinin haksız olduğunu süresi içinde şikâyet yoluyla ileri sürebilir.

(10) Çocuğun yerleşim yerinin değişmesi hâlinde dosya resen ilgili yer müdürlüğüne gönderilir ve ilgili müdürlük işlemlere kaldığı yerden devam eder. Bu müdürlük, dosyadaki teslim emri kapsamında sadece teslimin gerçekleştirileceği yeni yeri yükümlüye tebliğ eder. Teslim yeri değişikliği hak sahibine her türlü iletişim vasıtasıyla bildirilir.

(11) Hak sahibi veya teslim yükümlüsü hakkında, 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca gizlilik kararı ya da başka bir tedbire karar verilmesi hâlinde, teslim işlemleri bu kararlar dikkate alınarak yerine getirilir.

(12) Hak sahibi, teslim emrinin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe bildirdiği hâlde haklı bir mazeret olmaksızın art arda iki kez veya bir yılda üç kez gelmezse müdürlük tarafından dosyanın işlem den kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar verilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir.

(13) Teslim emrinin tebliğinden sonraki dönemde yükümlü en az bir yıl boyunca emrin gereğini usulüne uygun bir şekilde yerine getirir ve müteakip dönemde de kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararına uygun olarak hareket edeceğini taahhüt ederse müdürlük, ilgili uzmanın kanaatini de alarak dosyanın işlem den kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar verebilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir. Yükümlü bu taahhüdünü yerine getirmezse hak sahibinin talebiyle yükümlüye doğrudan teslim emri tebliğ edilir.

Teslim mekânları

MADDE 41/D- (Ek:24/11/2021-7343/42 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemler, müdürlükçe belirlenen teslim mekânlarında gerçekleştirilir.

(2) Teslim işlemleri için müdürlüğün talebi üzerine, valilikler ve belediyeler tarafından elverişli teslim mekânları belirlenir, yoksa oluşturulur; araç tahsis edilir ve sürücü görevlendirilir.

(3) Teslim mekânlarının belirlenmesinde, oluşturulmasında, tefrişinde, bu mekânların güvenliğinin sağlanmasında ve teslim hizmetlerinin sunumunda, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, müdürlüğe her türlü desteği sağlamakta yükümlüdür.

Şikâyet ve itiraz

MADDE 41/E- (Ek:24/11/2021-7343/43 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara

karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyetle bulunulabilir.

(2) Mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

(3) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderir. İtiraz mercii, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesin-dir.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet

MADDE 41/F- (Ek:24/11/2021-7343/44 md.)

(1) Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(2) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, üç günden on güne kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(3) Kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahibi, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmezse, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralar kapsamında şikâyete bakacak görevli ve yetkili mahkeme, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesidir.

(5) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi gerektiği; duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar olunur. Mahkeme, duruşmaya gelen şikâyet olunanın, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır; gerekli araştırmayı yapar; dosyadaki delilleri değerlendirir; şikâyet olunanın teslim emrine aykırı hareket ettiğini veya emrin gereğinin yerine getirilmesini engellediğini yahut sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmedeğini tespit ederse disiplin hapsi ile cezalandırılmasına, aksi takdirde şikâyetin reddine karar verir.

(6) Disiplin hapsi ile cezalandırmaya ilişkin kararlar, kesinleşmesini müteakip Cumhuriyet başsavcılığı tarafından infaz edilir. Bu kararlar kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.

(7) Şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde veya birinci ve üçüncü fıkralar bakımından çocuğun velayet hakkı sahibine teslim edilmesi durumunda dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(8) Yukarıdaki fıkralar uyarınca aile mahkemesince verilen kararlara karşı, 41/E maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca itiraz edilebilir.

İçeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi

MADDE 41/G- (Ek:24/11/2021-7343/45 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada kayda alınan ses veya görüntülerin internet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesini isteyebilir.

Giderlerin karşılanması

MADDE 41/H- (Ek:24/11/2021-7343/46 md.)

(1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin yapılacak işlemler, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. Ayrıca bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

(2) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemleri hafta sonu ve resmî tatil günlerinde yerine getirmek üzere görevlendirilen uzman ve öğretmenlere bu kapsamda fiilen görev yaptıkları her teslim işlemi için, görevlendirilen diğer kişilere ise bu kapsamda görev yaptıkları her gün için (500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda uzman ve öğretmenlere bir ayda yapılacak ödeme tutarı (10000) gösterge rakamının, görevlendirilen diğer kişilere ise (5000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerden kadrolu veya sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın görevlendirilen tüm personel yararlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Yönetmelik

MADDE 41/İ- (Ek:24/11/2021-7343/47 md.)

(1) Bu Kısımın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yürürlük maddesi:

Geçici Madde 2- (Ek:24/11/2021-7343/48 md.)

(1) Bu Kanunun Dördüncü Kısımının uygulanmasına ilişkin yönetmelik, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

(2) Bu Kanunun Dördüncü Kısımının uygulanmasına, Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde başlanır ve birinci fıkra uyarınca çıkarılan yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya geçilir. Dördüncü Kısımın hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur.

(3) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısımın henüz uygulanmadığı yerlerde, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun, bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunur.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşen ve 2004 sayılı Kanunun mülga 341 inci maddesi kapsamında kalan eylemlere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) Üçüncü fıkra gereğince 2004 sayılı Kanunun mülga 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca icra dairelerince,

b) Dördüncü Kısım gereğince müdürlüklerce,

yürütülen çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması sürecindeki emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet eylemleri bakımından 41/F maddesi uygulanır.

(6) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısımın uygulanmaya başlandığı il ve ilçelerde, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına ilişkin derdest takip dosyaları, icra dairesince teslim veya kişisel ilişki kurulması işlemleriyle sınırlı olmak üzere resen işleminden kaldırılır. Şu kadar ki, çocuğun, bu tarih itibarıyla kişisel ilişki kurulması kapsamında hak sahibinde bulunduğu hâller bakımından dosya, çocuğun yükümlüye teslim edilmesinden sonra işleminden kaldırılır.

(7) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası için icra daireleri nezdinde yapılacak takip işlemleri, 492 sayılı Kanun ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. İşlemleri yerine getiren icra müdürlerine 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde, uzman ve öğretmenlere ise 41/H maddesinde belirtilen esaslara göre

ücret ödenir. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

(8) Bu maddede kabul edilen usul ve esaslar, 22/11/2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun uyarınca yapılacak çocuk teslim işlemleri bakımından da uygulanır.

XIV. TEHİR-İ İCRA İLE İLGİLİ DEĞİŞİKLİK ve YENİLİKLER

7343 s. kanun ile icranın geri bırakılması ile ilgili önemli değişiklikler yapılmıştır. Değişiklik sonrası hükmün son şekli aşağıdaki gibidir:

İcranın geri bırakılması için verilecek süre⁵

Madde 36 – (Değişik: 2/3/2005 – 5311/5 md.)

İlâma karşı istinaf veya temyiz yoluna başvuran borçlu, hükmolunan para veya eşyanın resmî bir mercie depo edildiğini ispat eder yahut hükmolunan para veya eşya kıymetinde icra mahkemesi tarafından kabul edilecek taşınır rehni veya esham veya tahvilât veya taşınmaz rehni veya muteber banka kefaleti gösterirse veya borçlunun hükmolunan para ve eşyayı karşılayacak malı mahcuz ise icranın geri bırakılması için takibin yapıldığı yer icra mahkemesinden karar alınmak üzere icra müdürü tarafından kendisine uygun bir süre verilir. Bu süre ancak zorunluluk hâlinde uzatılabilir.⁶

Borçlu, Devlet veya adlî yardımdan yararlanan bir kimse ise teminat gösterme zorunluluğu yoktur.

(Değişik üçüncü fıkra:24/11/2021-7343/5 md.) Ücreti ilgililer tarafından verilirse icra mahkemesince icranın geri bırakılması hakkındaki karar, hükmü veren mahkemeye ve icra dairesine en uygun vasıtalarla bildirilir.

Nafaka hükümlerinde böyle bir süre verilemez.

Bölge adliye mahkemesince başvurunun haklı görülmesi hâlinde teminatın geri verilip verilmeyeceğine karar verilir. Yargıtayca hükmün bozulması hâlinde borçlunun başvurusu üzerine, bozmanın mahiyetine göre teminatın geri verilip verilmeyeceğine bozma sonrası esası inceleyecek mahkemece kesin olarak karar verilir.⁷

Bölge adliye mahkemesince başvurunun kesin olarak esastan reddine karar verilmesi veya Yargıtayca hükmün onanması hâlinde alacaklının istemi

⁵ Bu madde başlığı “İcranın geri bırakılması için verilecek mühlet :” iken, 2/3/2005 tarihli ve 5311 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁶ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “bölge adliye mahkemesi veya Yargıtaydan” ibaresi “takibin yapıldığı yer icra mahkemesinden” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkranın ikinci cümlesine “verilmeyeceğine” ibaresinden sonra gelmek üzere “bozma sonrası esası inceleyecek” ibaresi eklenmiştir.

üzerine başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan para alacaklıya ödenir. Mal ve haklar ise, malın türüne göre icra dairesince paraya çevrilir. (Ek cümle:24/11/2021-7343/5 md.) Bölge adliye mahkemesinin başvurunun esastan reddine ilişkin kararına karşı temyiz yolunun açık olması hâlinde, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar icranın geri bırakılması kararının etkisi devam eder. İlâm alacaklısının teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır.⁸

Kararı verme yetkisi icra mahkemesine verilmiştir: Maddenin önce haline göre icranın geri bırakılması kararı alınması sürecinde, gösterilen teminatın uygun görülmesi halinde icra müdürü, bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay’dan icranın geri bırakılması kararı getirmek üzere borçluya uygun bir süre vermekte idi. Bu süre içinde icranın geri bırakılması kararının dosyaya sunulmaması halinde, borçlu tarafından gösterilen teminat, talebi halinde alacaklıya ödenmekte idi. Bu şekilde işleyen icranın geri bırakılması kararının alınma süreci, BAM veya Yargıtay nezdinde ilave iş yükü oluşturmakta, borçlunun veya vekilinin özel takibini gerektirmesi nedeniyle zaman ve emek kaybına neden olmakta, yine işlemlerin süreye tabi olması nedeniyle aksamalara ve mağduriyetlere neden olabilmekte idi. Belirtilen sakıncaların ve uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla, maddenin İİK m. 36/1 hükmünde yapılan değişiklik ile, icranın geri bırakılması kararını verme yetkisi, kanun yolu aşamasına göre BAM veya Yargıtay’dan alınarak takibin yapıldığı yer icra mahkemesine verilmiştir. Belirtilmelidir ki, icranın geri bırakılması kararının istinaf ve temyiz aşamaları bakımından ayrı ayrı alınması usulü muhafaza edilmiştir (gerekçeden).

Eleştiri: Getirilen bu düzenleme Prof. Dr. Muhammet Özkes tarafından haklı olarak eleştirilmiştir. Özkes’e göre, yapılan bu değişikliğin isabetli olduğu söylenemez. Bir mahkeme kararının icrasının dar yetkili olan ve uyuşmazlığa hakim olmayan icra mahkemesi kararı ile geri bırakılması haksız sonuçlara neden olabilecektir. Örneğin heyet halinde verilen ve çok yüksek meblağları konu alan ilamların icrasını durdurma yetkisinin icra mahkemesine ait olması, yapılan değişikliğin pek de isabetli olmadığını göstermektedir. Bu hususta karar verme yetkisinin dosyayı ve uyuşmazlığı bilen karar mahkemesine tanınması daha isabetli olacaktır⁹.

⁸ 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkranın birinci cümlesine “başvurunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “kesin olarak” ibaresi eklenmiştir.

⁹ Yazarın twitter hesabından paylaştığı değerlendirme yazısından.

Ücreti ilgililer tarafından verilirse icra mahkemesince icranın geri bırakılması hakkındaki karar, hükmü veren mahkemeye ve icra dairesine en uygun vasıtalarla bildirilir (İİK m. 36/3).

Değişiklik kapsamında 36. maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenleme ile, BAM tarafından istinaf başvurusunun “kesin olarak” esastan reddine karar verilmesi halinde, alacaklının istemi üzerine, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan alacaklıya ödeneceği hükme bağlanmış olup, fıkraya eklenen cümle ile, istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin karara karşı temyiz yolunun açık olması halinde icranın geri bırakılması kararının etkisinin, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar devam edeceği düzenlenmiştir. Böylece, icranın geri bırakılması kararının etkisinin **temyiz yoluna başvuru süresinin sonuna kadar** devam edip etmediği konusunda uygulamada yaşanan tereddütler giderilmiştir (gerekçeden). Eklenen hükme göre, “*Bölge adliye mahkemesinin başvurusunun esastan reddine ilişkin kararına karşı temyiz yolunun açık olması hâlinde, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar icranın geri bırakılması kararının etkisi devam eder. İlâm alacaklısının teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır.*”

XV. DİĞER YENİLİK ve DEĞİŞİKLİKLER

A) İcra Başmüdüğü Görevlendirilmesi

İİK m. 1 hükmüne eklenen üçüncü fıkra hükmüne göre, “*İş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra dairelerinde dairenin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından icra müdürü ve müdür yardımcıları arasından, icra müdürünün yetkilerini haiz bir icra başmüdüğü görevlendirilebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle düzenlenir.*”

B) İcra Daireleri Başkanlığı İhdası

İcra ve İflas Kanunu’na eklenen 3/a hükmü uyarınca, “icra daireleri başkanlığı” ihdas edilmiştir. Söz konusu hüküm şu şekildedir:

İcra daireleri başkanlığı:

MADDE 3/a- (Ek:24/11/2021-7343/2 md.)

İş yoğunluğunun veya icra dairesi sayısının fazla olduğu illerde Adalet Bakanlığı tarafından, yetki çevresi de belirlenmek suretiyle bir veya birden fazla icra daireleri başkanlığı kurulabilir.

Başkanlıkta bir başkan ile yeteri kadar başkan yardımcısı bulunur. Başkan birinci sınıf olmuş, başkan yardımcısı ise birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılarını arasından muvafakatleri alınarak Bakanlıkça atanır. Ayrıca başkanlıkta, yeteri kadar icra başmüdürü, icra müdürü, icra müdür yardımcısı, icra kâtabi ve memur Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilir.

İcra daireleri başkanı ve başkan yardımcıları hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda çalışan hâkimlere ilişkin hükümleri uygulanır.

Başkanlık, icra dairelerinin gözetim ve denetimlerini yapar, idari işlerine bakar; mevzuatla verilen görevleri yerine getirir.

Bu madde hükmü iflas daireleri ile iflas dairelerinde çalışan görevliler hakkında da uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

İcra daireleri başkanlığı kurulmayan yerlerde, icra dairelerinin gözetim ve denetimlerini icra mahkemesi yapar, idarî işlerine de icra mahkemesi bakar (İİK m. 4/1).

İcra ve iflâs daireleri, 4 üncü maddedeki esaslara göre icra daireleri başkanlığının, bu başkanlığın kurulmadığı yerlerde icra mahkemesi hâkiminin daimî gözetimi ve denetimi altındadır (İİK m. 13/1).

C) İstihkak İddiaları

İİK m. 97/a maddesinde değişiklik yapılmadan önceki uygulamada, hacizde istihkak iddiası bakımından borçlu ile üçüncü kişinin ortak şekilde hacizli malı elinde bulundurması halinde mal borçluda sayılarak muhafaza edilebilmekte idi. 97/a maddesine 7343 s. kanun ile ekleme yapılarak, borçlu ile ortak şekilde malı elinde bulunduran üçüncü kişinin kabulü halinde, mal onun muhafazasına bırakılabilecektir. Ancak 97. maddenin birinci fıkrası uyarınca takibin devamına karar verilmesi halinde mal muhafaza altına alınabilecektir. Böylece alacaklı, borçlu ve üçüncü şahıs arasındaki menfaat telif edilerek bu nitelikte bir mahcuzun derhal muhafaza altına alınmasından kaynaklanan mağduriyetlerin önüne geçilmek istenmiştir.

İİK m. 97/a-1'in son haline göre, "Bir taşınır malı elinde bulunduran kimse onun maliki sayılır. Borçlu ile üçüncü şahısların taşınır malı birlikte ellerinde

bulundurmaları halinde dahi mal borçlu elinde addolunur. (Ek üçüncü ve dördüncü cümle:24/11/2021-7343/8 md.) Bu hâlde üçüncü şahıs yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmaz. Ancak 97 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca takibin devamına karar verilmesi hâlinde mal muhafaza altına alınabilir. Birlikte oturuş yerlerdeki mallardan mahiyetleri itibariyle kadın, erkek ve çocuklara aidiyetleri açıkça anlaşılanlar veya örf ve adet, sanat, meslek veya meşgale icabı olanlar bunların farz olunur. Bu karinenin aksini ispat külfeti iddia eden kişiye düşer.”

XVI. GEÇİCİ MADDE 18

Geçici Madde 18- (Ek:24/11/2021-7343/33 md.)

111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmelik ile 106 ncı madde uyarınca çıkarılması gereken tarife, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244 üncü maddeler ile 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanmasına Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde, 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanır ve bu değişiklikler en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanır. Değişikliklerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur. Bu değişikliklerin uygulanmasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

1. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 87, 106 ve 110 uncu madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

2. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 88, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129 ve 130 uncu maddeler, 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile ihdas edilen 111/b maddesi uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

3. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflas tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

4. Geçiş tarihinden önce yapılan ilan üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır.

106 ncı madde uyarınca çıkarılacak tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hâllerde bu tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tarifede belirlenen giderlerin yatırılması zorunludur. Bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.

134 üncü maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında uygulanmaz. Ancak, ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûmiyete ilişkin hüküm görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında da uygulanır. Temyiz kanun yolu incelemesi aşamasında bulunan dosyalar bakımından para cezasının oranına ilişkin olarak yapılan değişiklik tek başına bozma nedeni yapılamaz. Yargıtay değişikliği uygulamak suretiyle hükmü düzeltebilir.